[א]שומרת יבם קרית לה אשתו מעליא היא דהא [ב]אמר רב קנה לכל כשמואל דאמר לא קנה אלא לדברים האמורים בפרשה מידי הוא טעמא אלא לרב הא אמר רב קנה לכל הכא במאי עסקינן כגון דעבד בה מאמר וב"ש היא דאמרי [ג]מאמר קונה קנין גמור אי הכי היינו ארוסה ולטעמיך נשואה וכנוסה לאו חדא מילתא היא אלא נשואה דידיה וכנוסה דחבריה הכא נמי ארוסה דידיה ושומרת יבם דחבריה רב פפא אמר האי תנא הוא דתניא [ד]אין מקנין לה לארוסה להשקותה כשהיא ארוסה אבל מקנין אותה להשקותה כשהיא נשואה רב נחמן בר יצחק אמר [ה][א]על ידי גלגול שלח רב חנינא משמיה דרבי יוחנן העושה מאמר ביבמתו [ויש לו אח] אפילו הוא כהן והיא כהנת פסלה מן התרומה למאן אילימא לרבי מאיר אימר דאמר רבי מאיר משתמרת לביאה פסולה לא אכלה מדאורייתא דרבנן מי אמר ואלא לרבי אלעזר ורבי שמעון השתא משתמרת לביאה פסולה דאורייתא אכלה דרבנן מיבעיא אלא כי אתא רבין אמר עשה בה מאמר ביבמתו דברי הכל אכלה [ב]יש לו אח חלל דברי הכל אינה אוכלת לא נחלקו אלא שנתן לה גט רבי יוחנן אמר אוכלת ריש לקיש אמר אינה אוכלת רבי יוחנן אמר [ג]אוכלת אפילו לרבי מאיר דאמר אינה אוכלת הני מילי משתמרת לביאה פסולה דאורייתא [ד]אבל דרבנן אכלה וריש לקיש אמר אינה אוכלת אפילו לר"א ורבי שמעון דאמרי אוכלת הני מילי דיש לו להאכיל במקום אחר אבל הכא כיון דאין לו להאכיל במקום אחר לא וכי תימא הכא נמי יש לו להאכילה בחוזרת חוזרת פסקה מיניה וקרובה לבי נשא אבל הא אגידא ביה: נתארמלו או נתגרשו וכו': בעא מיניה רבי חייא בר יוסף משמואל כהן גדול שקדש את הקטנה ובגרה תחתיו מהו

שומרת יבם קריה לה: קנה לכל. בביאת שוגג ומזיד: **מידי הוא טעמא אלא לרב.** הא דמייתינן יש חופה לפסולות לסיועה לרב מייתינן לה דאמר לעיל[ז] יש חופה לפסולות ורב האמר לעיל קנה לכל ולדידיה לא מיתרלתא היא: **כגון דעבד מאמר.** ואח"כ בא עליה בזנות בבית חמיה: **וב"ש היא דאמרי.** בפרק ד' אחין (לעיל דף כט:) מאמר קונה קנין גמור ליעשות ארוסה גמורה והפקיע את זיקת היבום ותו לא מקניא ליה בביאת מזיד אלא במסירת חופה כאשה בעלמא כדאמרינן בד' אחין (שם) ומשום הכי קרי לה שומרת יבם אפילו לאמר ביאה דאי לב"ה לא אלים מאמר להפקיע זיקת יבמין ולימול זיקת אירוסין ונישואין ויהוי[ח] קני לה בביאת זנות לגמרי: **אי הכי היינו ארוסה.** גמורה וארוסה הא תנא לה: **נשואה דידיה.** אשתו שלא היתה יבמתו: **דחבריה.** אחיו דיבמתו שייך לשון כניסה: לישנא אחרינא[ט] ועיקר **דכנוסה גבי שומרת יבם.** דקשיא לך נמי כה הא לאו בת אשקויי היא מוקמת לה נמי כגון שבא עליה דהא כשנכנסה לחופה ליכא לאוקומה דהא חופה ביבמה לא שייכא: **שומרת יבם קרית כו'.** אלא לא תוקמה לשומרת יבם כשבא עליה אלא כגון דעבד בה מאמר ולשקדמה שכיבת בעל לא קפדינן דהא קדמה שכיבת בעל הראשון שהיא כלה מכחו ומאמר קונה קנין גמור וקרינן בה תחת אישך[י]: **רב פפא אמר.** לעולם לא תדוק מינה דיש חופה והכא כגון דקינא לה כשהיא ארוסה ונשאה ובא עליה והדר איסתתרה ומשקה לה על ידי אותו קינוי והאי תנא הוא כו': לישנא אחרינא **אמר רב פפא.** לעולם דקינא לה כשהיא ארוסה ואיסתתרה ומשקה לה כשהיא נשואה [הג"ה עד שלא נבעלה ודקשיא לך משקדמה שכיבת בעל לבועל האי תנא וכו' עכ"ה] ודקשיא לך אין מנוקה מעון האי תנא הוא דלית ליה הך דרשא. וזה הוא לשון מורי והוא נראה עיקר דללישנא קמא איכא למיפרך אם כן מאי לא שטיתי ארוסה ולדרבה הא לא כשהיא ארוסה איסתתרה: **רב נחמן אמר.** מתניתין כדלא קינא ולא איסתתרה כשהיא ארוסה אלא קינא לה משנשאה ואיסתתרה ומשקה לה ע"י קינוי של עכשיו ומגלגל עליה שבועה כל ימים שהיתה תחתיו משנתארסה ונבדקה ומכאן לגלגול שבועה מן התורה: **פסלה מן התרומה.** עד שיכנוס: **משתמרת לביאה פסולה.** שיש ביד אחיו לבא עליה וביאתו ביאה וכי היכי דהיא משתמרת לביאתו כך היא משתמרת לביאת אחיו שהיא פסולה מדרבנן דיש ביאה אחר מאמר כדתנן (לעיל דף נ:) מאמר לזו ובעל לזו כו' וכן בב' יבמין ויבמה אחת: **דאורייתא.** ביאה שהיא פסולה דאורייתא כגון אלמנה לכהן גדול: **דברי הכל.** בין לרבי יוחנן בין לריש לקיש אכלה בתרומה דבי נשא דהא אפילו לרבי מאיר לא פסיל אלא במשתמרת לביאה פסולה דאורייתא: **יש.** לזה היבם אח חלל: **לדברי הכל לא אכלה.** אפי' היא בת כהן ואע"ג דעבד בה מאמר כהן כשר אכתי משתמרת לביאה פסולה היא לביאת החלל דהויא פסולה דאורייתא ולא אכלה ואפי' לרבי אלעזר ורבי שמעון כי מכשרי באלמנה לכ"ג קמכשרי שיש לו להאכיל במקום אחר אבל משתמרת ליבם חלל דאין לו להאכיל דהא כהן חלל זר הוא פסל לה ולא אכלה: **אלא שנתן לה גט.** כהן ליבמתו כהנת ואכתי לביאתו היא משתמרת וביאתה פסולה מדרבנן היא דגט מהני בה מדרבנן: **אפילו לרבי אלעזר דאמר אוכלת הני מילי.** על ידי קידושין דיש לו להאכיל כי האי גוונא במקום אחר: **אבל על ידי גירושין.** דאין לו להאכיל על ידי גירושין במקום אחר לא: **ואם תאמר הכא נמי יש לו להאכיל.** על ידי גירושין גמורים: **בחוזרת.** דאם היה מגרשה לגמרי היתה חוזרת לבית אביה ואוכלת בתרומה: **ובגרה תחתיו.** בימי אירוסין וכ"ג אסור בבוגרת כדאמרינן במתניתין (לקמן נט.) ומלוהו בקטנה או בנערה: מהו

שומרת יבם קרית לה אשתו מעלייתא היא דהא אמר רב קנה לכל. ואע"ג דקרי לה שומרת יבם במילתיה דרבי יאשיה ורבי יונתן דאיירו בבא עליה יבם בבית חמי' ובלא עבד בה מאמר התם משום דלאו אשתו מעליא היא לענין השקאה קרי לה שפיר שומרת יבם אפילו לרב דאמר קנה לכל דהא ממעט לה רבי יונתן בברייתא מתחת אישך ורבי יאשיה קרי לה נמי שומרת יבם דקתני יכול שאני מוליא שומרת יבם כו' משום דאי לאו רבויא דאיש איש הוה ממעט לה וכן מסיק התם אבל הכא לא הזכיר שום טעם שהיה ראוי לקרותה על ידו שומרת יבם ועוד כיון דקונה לכל לא הוה ליה למימר שומרת יבם וכנוסה דהך נמי כנוסה היא: **דהא** אמר רב קנה לכל. ונפל מן הגג ונתקע או בנתכוון להטיח בכותל ליכא לאוקמה דויתן איש בך את שכבתו מבלעדי אישך דמשמע מבלעדי אישך שנתן בך את שכבתו משמע דבעינן בבעל כוונת שכיבה: **רב פפא אמר האי תנא.** פי' בקונטרס בלשון שני לעולם דקינא לה ואיסתתרה כשהיא ארוסה והאי תנא הוא דלית ליה הך דרשא דונקה האיש מעון ולית ליה הך דרשא שקדמה שכיבת בעל וקש' לר"י דבריש שבועות (דף ה. ושם) ובסוטה (דף כח.) ובכמה דוכתי פריך ומי בדקי לה מיא והתניא ונקה האיש וכו' ולא משני האי תנא הוא משמע דליכא מאן דפליג ועוד מנא ליה דהאי תנא לא בעי שתקדים שכיבת בעל דלמא כשבא עליה ארוסה בבית אביה איירי ונראה כלשון ראשון שבקונטרס ושלא שטית ארוסה דקאמר לא שנסתרה באירוסין קאמר אלא ה"ק שלא שטית להיות נבדקת עליה בקינוי דאירוסין מיהו גם ללשון זה קצת קשה כיון שצריך להביא ראיה על זה שמועיל קינוי דאירוסין להשקותה בסתירה דנישואין מנא ליה דהאי תנא אית ליה האי סברא הא איכא לפרושי מקנין לארוסה להשקותה כשהיא נשואה היינו דקינא לה כשהיא ארוסה ואיסתתרה ונכנסה לחופה ולא נבעלה כדפי' מתניתין דלעיל: **על** ידי גלגול. לא בעי[י] לאפוקי גלגול מגלגול דאיש אחר דלא דמי דגלגול דאיש אחר ראוי להשקות על ידו אם היה מקנא על ידו אבל קרקעות לאו בנות שבועה נינהו כלל אבל מגלגול דארוסה יליף שפיר דלאו בת השקאה היא כלל ואפי' הכי מגלגל זנות דאירוסין וא"ת ולמאי דדייקינן מיניה לעיל דיש חופה לפסולות ולא מוקמינן על ידי גלגול מנלן גלגול שבועה וי"ל דנפקא ליה מאיש אחר ולא הוה מפליג בין קרקעות לאיש אחר אי נמי דמשמע ליה מאיש אחר אפילו קטן דדמי לקרקעות שאין מקנין על ידו כדתנן בסוף פרק ארוסה (סוטה דף כו: וכן נריס פ' שם כד.): **אימור** דאמר רבי מאיר כו'. גם מכאן ראיה דחשיב משתמרת לביאה פסולה אף על פי שלא היו הקידושין בעבירה: מהו

עין משפט
נר מצוה

נב א מיי' פ"ד מהל' סוטה הל' ח:
נג ב מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' כב:
נד ג ד מיי' שם הל' כג:

◆

תוספות ישנים

שומרת יבם קרית לה אשתו מעלייתא היא. הכא פריך משום דקאמר בתר הכי וכנוסה [אבל] בסוטה לא נוכל לפרש כן וא"ת ולוקמה שנתכוין להטיח בכותל והטיח ביבמתו דאמרינן לעיל לא קנה וי"ל דא"כ הדרא קושיא לדוכתין דלא קדמה שכיבת בעל לבועל דלאו שכיבה מקרייא: דעבד בה מאמר והשתא פרחה מינה זיקת יבמין ונפלה עליו זיקת ארוסין ונשואין דמאמר קונה קנין גמור לב"ש והשתא לא קנאה בביאה דמחסרא מסירה לחופה ולעולם מיירי שבא עליה יבם בבית חמיה: ע"י גלגול פי' ומיירי דקינא לה בנשואין ומשקה לה בנשואין אבל על ידי גלגול נשבעת שלא זנתה באירוסין והשתא נימא דארוסה ונשואה תרתי מילי נינהו והוי כמו אמן מאיש וזה אמן מאיש אחר וא"ת מ"מ תקשי דאם אמת הדבר שזנתה כשהיא ארוסה היכי בדקי לה מיא בנשואין הלא אינו מנוקה מעון וי"ל דמ"מ כיון שאינו מזיד בדבר בדקי ליה שפיר מיא. וא"ת א"כ לעיל כי פריך ומי בדקי לה מיא והלא אין האיש מנוקה מעון ליפני דמיירי כשבא עליה בשוגג וי"ל דלעיל לא מצי לשנויי הכי דכיון דמיירי דקני לה באירוסין יש לו להשמר שלא יבא עליה ואחר כא עליו קריב למזיד ואינו מנוקה מעון שהרי חשדה זונות מדקני לה אבל הכא לא קני לה באירוסין כלל ויהוי האיש מנוקה מעון אפילו אם זנתה כי לא [עלה] על דעתו שזנתה א"כ יהוי האיש מנוקה מעון: כ"ג שקדש את הקטנה ובגרה תחתיו מהו בתר אירוסין אזלינן ושריא ליה או בתר נשואין אזלינן ואסורה. ופשיט מן האירוסין כשרות אלמא תלא מפלינן מאירוסין דבתר נשואין אזלינן ותימה דהשתא פשיטא ליה דבתר נשואין אזלינן ולקמן פשיטא ליה דבתר אירוסין אזלינן מההיא דנתמנה להיות כ"ג יכנוס. וע"ק דקאמר לשוייה חללה לא קא מבעיא ליה משמע דר' יוחנן היה סבור דרבי חייא בעי לשוייה חללה ולפ"ה הלא לא מיירי כלל לשוייה חללה אלא לענין אם אסורה לו או מותרת אכן שהיה מדמה איסור חללות לאיסור קיחה והו"ל שאני איסור חללה מאיסור קיחה ונראה דודאי ס"ד דר' יוחנן דר' חייא קא בעי לענין חללות ופשיטא ליה דאסור לכונסה. אכן דכאן קבעי לר' מאיר דאמר משמרת לביאה פסולה לא אכלה ולכך קבעי היכא דקדשה קטנה ובגרה אי בתר נשואין אזלי' והויא ביאה פסולה ויחשבינן לה תשעת אירוסין משמרת לביאה פסולה ולא אכלה או דלמא לא. ופשיט לה מגופה דמתני' דאזלינן בתר נשואין וקא"ל לשוייה חללה לא קא מיבעיא ליה אי כיון דס"ד דפשיטא ליה שאסור לכונסה ודאי כזה אכתי מספקא אי שרי לכונסה אי לא אי קיחה דאירוסין אי קיחה דנשואין ופשיט ליה מההיא דיכנוס דקיחת אירוסין קאמר קרא וא"כ מ"מ הדרן קושין לדוכתא דמעיקרא פשיט לה ר' יוחנן מההיא דמתני' דבתר נשואין אזלינן ולכן פשיט ליה דאסור לכונסה והשתא קא פשיט מההיא דיכנוס דשרי לכונסה וי"ל דלעיל לא קא פשיט אלא לדבריו לאשר עלה בדעתו דרבי חייא היה שואלו ממנו לשוייה חללה ועל כן היה ר' יוחנן סבור שהיה פשוט לר' חייא שאסור לכונסה ועל כן היה משיב לו לפי דעתך שפשוט לך דאסור לכונסה ומיבעיא לך אי חשבינן לה לפסול מתרומה כיון דהאירוסין

מסורת הש"ס

א) סוטה כד. ב) [לעיל נו.], ג) [לעיל כט: וש"נ], ד) סוטה כה. ה) קדושין כז. ו) [דף נט.], ז) כצ"ל: והכי, ח) [חזר לשונ"א], ט) [במדבר ה. ע"כ לישנא אחרינא], י) ס"ל לאתויי,

◆

תוס' חד מקמאי

כי אתא רבין אמר כהן שעשה מאמר ביבמתו לד"ה אכלה ואפי' לר"מ דאמר משמרת לביאה פסולה לא אכלה ה"מ ביאה פסולה מדאוריי' אבל ביאה פסולה מדרבנן כגון זה שאם בא עליה אחר אין בה פסולות אלא מדרבנן אכלה. יש לו אח חלל ד"ה אינה אוכלת לא נחלקו אלא בנתן לה גיטה ר"י אומר אוכלת אע"פ שאינו מאכיל במקום אחר אפילו לר"מ דאמר אינה אוכלת ה"מ דיש לו להאכיל במקום אחר אבל הכא כיון דאינו מאכיל במקום אחר לא. וכ"ת להאכיל בחוזרת חוזרת פסקה מניה וחזרה לבי נשא הוא איגדא גביה והלכתא כר' יוחנן:

◆

מוסף רש"י

שומרת יבם קרית לה. דקאמרת דלא תשתה, הא אשתו מעליא היא בביאת זנות (סוטה כד:). קנה לכל. כאחד מן הביאות גרושות הללו קנה לה לכל דבר ואוכלת בתרומה מיד אם כהן הוא, אפילו הלך למדינת הים ולא בא עליה ביאה גמורה (לעיל נו.). קנה דקתני מתני' קנה לכל, אם כהן הוא מאכילה בתרומה ויורשה ומיטמא לה ומשקה ופוטרה בגט בלא חליצה (סוטה כד:). **לא קנה אלא לדברים האמורים בפרשה.** בפרשת יבמה, לקום על שם אחיו בנחלתו ולפוטרה בגט, דהא דקני לה יבם בביאה כל דהו מיבמה יבא עליה נפקא לן, דלא כתיב יבמה יקחנה לו לאשה, אלא יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה, ואשמעינן דביאתו עליה כן הן ליקוחי האישות שלו, הלכך למידי דאתמר בהן פרשתא רביעה קרא נישואין הללו, אבל למידי אחרינא לאו נישואין נינהו, ומה אמור בפרשה פטור חליצה ע"י יבום ויקום על שם אחיו, שירש את נכסי אחיו ואין אחיו חולקין עמו (שם). להשקותה כשהיא נשואה. דאם תסתר לאחר נישואין שותה על ידי גלגול. קינוי לה כשהיא נשואה ונסתרה ומגלגל עליה שבועה על אירוסין אע"פ שלא היו ראוין לשבועה בפני עצמן שהרי לא קינה (קדושין כז:).

י) נראה דצ"ל ודלא כס"ד דפשיטא ליה שאסור לכונסה אלא דבזה אכתי מספקא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones